

TYGODNIK BBN

**PRZEGLĄD INFORMACJI
O BEZPIECZEŃSTWIE NARODOWYM
WRAZ Z KOMENTARZEM**

**Numer 73
16 – 22 lutego 2012 r.**

- Spotkania prezydenta Bronisława Komorowskiego z prezydentami Litwy i Łotwy 3
- Francusko-brytyjski szczyt poświęcony polityce bezpieczeństwa 3
- Artykuł programowy Władimira Putina dotyczący modernizacji rosyjskich sił zbrojnych 4
- Wizyta admirała Marka Stanhope'a w BBN 6
- Priorytety Policji w 2012 r. po spotkaniu ministra Jacka Cichońskiego z kierownictwem Policji 7
- Rosyjskie plany uniezależnienia od przesyłu ropy rurociągiem „Družba” 7

Kolegium redakcyjne: Zdzisław Lachowski (przewodniczący), Marek Ajnenkiel, Czesław Juźwik, Krzysztof Liedel, Jarosław Padzik, Paweł Pietrzak

Redaktor naczelny: Zdzisław Lachowski
Redaktor prowadzący: Marek Ajnenkiel
Redaktorzy: Michał Grzelak, Katarzyna Przybyła

W przygotowaniu komentarzy uczestniczyli:

Dominik Jankowski
Czesław Juźwik
Ewa Mazur-Cieślik
Przemysław Pacuła
Paulina Piasecka
Paweł Turowski

Spotkania prezydenta Bronisława Komorowskiego z prezydentami Litwy i Łotwy

16 lutego 2012 r. prezydent Bronisław Komorowski przebywał z wizytą na Litwie, gdzie spotkał się m.in. z prezydent Dalią Grybauskaite. Tematami rozmów były relacje polsko-litewskie. B. Komorowski zaznaczył, że jednym z ważnych obszarów współpracy między krajami jest polityka bezpieczeństwa, w tym operacja NATO Air Policing oraz bezpieczeństwo energetyczne. Podczas wizyty uzgodniono m.in., że – przygotowując się do majowego szczytu Sojuszu w Chicago – Polska i Litwa będą koordynować stanowiska w kwestiach polityki bezpieczeństwa i obrony przeciwrakietowej. Ponadto prezydent D. Grybauskaite zaproponowała, aby Polska przyłączyła się do działalności powstałego na Litwie Centrum Bezpieczeństwa Energetycznego¹.

16 lutego prezydent B. Komorowski spotkał się również z prezydentem Łotwy Andrisem Berzinsem. Prezydenci rozmawiali m.in. na temat współpracy energetycznej oraz koordynacji polityki w obszarze bezpieczeństwa².

Wizyta prezydenta B. Komorowskiego pokazuje, że – niezależnie od problemów w dwustronnych relacjach z Litwą – ścisła współpraca w obszarze bezpieczeństwa ma silne podstawy. Polskę i państwa bałtyckie łączy zbieżność interesów oraz podobna percepcja zagrożeń. W obliczu zbliżającego się szczytu w Chicago priorytety Polski w NATO obejmują m.in. wzmacnianie potencjału kolektywnej obrony (w tym m.in. budowa systemu obrony przeciwrakietowej), utrzymanie strategii ISAF przyjętej w 2010 r. w Lizbonie (zakładającej przekazanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo Afganistanu siłom tego państwa do końca 2014 r. i stopniową zmianę charakteru misji z bojowej na szkoleniową) oraz zwiększenie widoczności Sojuszu w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Wyrazem postawy Polski w tym ostatnim obszarze jest udział polskich samolotów bojowych w misji Air Policing. Ważnym i oczekiwanym elementem współpracy będą ćwiczenia NATO Response Force w 2013 r. w formule LIVEX (ćwiczenia w warunkach rzeczywistych) jako element weryfikacji planów obronnych NATO. W sprawach tych pomocne będzie poparcie Wilna, Rygi i Tallina. Polskę i państwa bałtyckie zbliża również współpraca na forum Sojuszu w zakresie bezpieczeństwa energetycznego.

Francusko-brytyjski szczyt poświęcony polityce bezpieczeństwa

17 lutego 2012 r. w Paryżu odbył się szczyt Francji i Wielkiej Brytanii oceniający postępy we współpracy tych państw w dziedzinie bezpieczeństwa. Prezydent Francji Nicolas Sarkozy i premier Wielkiej Brytanii David Cameron podpisali dwie deklaracje dotyczące energii nuklearnej oraz bezpieczeństwa i obronności. Przywódcy Francji i Wielkiej Brytanii podkreślili, że wzajemne stosunki obu państw pozostają bardzo dobre oraz przypomnieli o ścisłym współdziałaniu ich sił zbrojnych podczas operacji NATO w Libii³.

Wydano także komunikat w sprawie sytuacji w Syrii, wzywający prezydenta Baszara Assada do ustąpienia ze stanowiska⁴.

Od podpisania porozumień w 2010 r. współpraca francusko-brytyjska w dziedzinie bezpieczeństwa rozwija się niezwykle dynamicznie w wymiarze politycznym. Korzyści płynące z tej współpracy uwypuklił m.in. konflikt w Libii. Mimo że w aspekcie technicznym realizacja zapisów porozumień z 2010 r. bywa powolna, współpracę francusko-brytyjską należy uznać za modelową, w szczególności w sytuacji ograniczania wydatków na obronność na kontynencie europejskim. Paryż i Londyn planują w ciągu najbliższych dziesięciu lat – dzięki współdzieleniu wydatków na badania i rozwój – zwiększyć efektywność procedur zakupów. Wspólne poszukiwanie rozwiązań technologicznych spełniających wymogi obu armii podniesie konkurencyjność przemysłów zbrojeniowych Francji i Wielkiej Brytanii oraz ograniczy koszty o 30 proc.

Deklaracja dotycząca bezpieczeństwa i obronności potwierdziła zgodność polityczno-strategicznych celów polityki bezpieczeństwa obu państw. Paryż i Londyn kładą nacisk przede wszystkim na rozwój konkretnych zdolności wojskowych (aparaty bezzałogowe, systemy łączności i komunikacji), zwiększenie interoperacyjności sił zbrojnych i gotowości do udziału w operacjach ekspedycyjnych podobnych do konfliktu libijskiego czy walki z piractwem u wybrzeży Rogu Afryki. Właśnie w tym kontekście należy odczytywać zapowiedź dalszego tworzenia wspólnych sił ekspedycyjnych, które mają być gotowe do udziału w operacjach w 2016 r. Takie rozłożenie akcentów świadczy również o dążeniu do zwiększenia ekspedycyjnego charakteru NATO, w szczególności w kontekście przewidywanego zakończenia operacji ISAF w Afganistanie w 2014 r.

Francusko-brytyjska współpraca niesie ze sobą realne wyzwania dla kontynentu europejskiego. Po pierwsze, prowadzona jest poza dostępnymi ramami europejskimi, takimi jak zapisana w traktacie z Lizbony stała współpraca strukturalna. Po drugie, mimo zapewnień o możliwości przyłączenia do inicjatywy innych państw członkowskich UE, w rzeczywistości jest to trudne do spełnienia ze względu na wysokie kryteria współpracy. W Europie nadal występuje duże zróżnicowanie w potencjale przemysłów zbrojeniowych, stopniu ich zaawansowania technologicznego oraz w charakterze sił zbrojnych.

Dalsze realne zaangażowanie Francji i Wielkiej Brytanii we wzmocnienie Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony będzie jednakże uzależnione od postępów w konkretnych dziedzinach, szczególnie w kwestii pooling and sharing, a także od oceny wykorzystania Centrum Operacyjnego w Brukseli na potrzeby misji UE w rejonie Rogu Afryki.

Artykuł programowy Władimira Putina dotyczący modernizacji rosyjskich sił zbrojnych

Dziennik „Rossijskaja Gazieta” opublikował 20 lutego 2012 r. artykuł premiera Federacji Rosyjskiej Władimira Putina poświęcony modernizacji sił zbrojnych i przemysłu zbrojeniowego Rosji⁵. Główne przesłanie artykułu brzmi: Rosja musi zbudować taką armię i taki przemysł obronny, które zdołają

zapewnić jej suwerenność, szacunek partnerów i trwałą pokój. W artykule podkreślono, że w dobie powszechnej transformacji i wstrząsów ekonomicznych Rosja „nie powinna wodzić nikogo na pokuszenie” swoją słabością ani prowokować do podejmowania prób „rozwiązywania własnych problemów cudzym kosztem”.

Zaplanowane na najbliższą dekadę plany modernizacyjne szacowane są na kwotę ok. 23 trylionów rubli (770 mld dolarów). Mają one obejmować cztery kierunki działania: uzawodowienie armii i zmiany organizacyjne w siłach zbrojnych; modernizację, a właściwie pełną wymianę uzbrojenia; rozwój i zmiany strukturalne w przemyśle zbrojeniowym oraz rozbudowę i budowę nowych rodzajów broni (kosmicznej, geofizycznej, elektromagnetycznej, genetycznej i innych).

Trudno oprzeć się wrażeniu, że artykuł rosyjskiego premiera to element jego prezydenckiej kampanii wyborczej. Uderzające jest teza W. Putina, że program zbrojeniowy Rosji jest „lokomotywą” wzrostu gospodarczego, która pociągnie za sobą rozwój innych, cywilnych gałęzi przemysłu.

Artykuł W. Putina trafił na łamy „RG” w czasie trwającego konfliktu między wicepremierem odpowiedzialnym za sprawy obrony narodowej Dmitrijem Rogozinem a szefem Sztabu Generalnego Nikołajem Makarowem⁶, który rozgrywa się wokół zasad zakupu uzbrojenia i wyposażenia technicznego dla rosyjskiej armii. Stanowisko D. Rogozina, sprowadzające się najogólniej do stwierdzenia: „armia będzie kupować to, co jej rząd nakazuje”, zostało wsparte artykułem premiera. Żądania N. Makarowa dotyczące przyznania wojskowym prawa do samodzielnego decydowania o sposobie wydawania pieniędzy na uzbrojenie (m.in. prawo do zakupów na rynkach zagranicznych) w świetle tez artykułu W. Putina okazały się zaspokojone w minimalnym stopniu.

Z modernizacją przemysłu obronnego łączy się konieczność dokonania wyboru, czy kupować nowoczesne uzbrojenie za granicą, czy czekać, aż rodzimy przemysł wyprodukuje sprzęt i uzbrojenie o pożądanych parametrach. W. Putin opowiedział się w tej sprawie jednoznacznie: kupować za granicą, ale tylko w minimalnych ilościach w celu przetestowania oraz inspiracji dla rodzimego przemysłu i zakupu know-how. Zasadnicze przebrojenie armii ma się opierać na własnej produkcji.

Słusznie w rosyjskich realiach wydają się brzmieć propozycje dotyczące sposobu uzawodowienia armii. Siły zbrojne były zawsze postrzegane w Rosji jako instytucja zapewniająca awans społeczny i cywilizacyjny. W czasach bezrobocia i ubóstwa w wielu regionach zdobycie wykształcenia dzięki służbie zawodowej traktowane jest jako prawdziwa szansa na sukces życiowy i zawodowy. Zaproponowane w artykule szczegółowe sposoby przyciągania absolwentów wyższych uczelni do służby kontraktowej stanowią, jak się wydaje, próbę rozwiązania problemów kadrowych rosyjskich sił zbrojnych.

Wizyta admirała Marka Stanhope'a w BBN

20 lutego 2012 r. wizytę w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego złożył pierwszy lord Admiralicji – szef Królewskiej Marynarki Wojennej Wielkiej Brytanii adm. Mark Stanhope. Gościowi towarzyszył ambasador Wielkiej Brytanii w Warszawie Robin Barnett. Spotkanie z szefem BBN Stanisławem Koziejem poświęcone było omówieniu strategii stopniowego wycofywania sił koalicyjnych biorących udział w operacji ISAF w Afganistanie w kontekście przygotowań do szczytu NATO w Chicago, roli Marynarki Wojennej RP w zapewnianiu międzynarodowego bezpieczeństwa oraz inicjatywie prezydenta Bronisława Komorowskiego dotyczącej opracowania nowej strategii bezpieczeństwa Unii Europejskiej, zaprezentowanej na konferencji w Monachium 4 lutego 2012 r.

Operacja ISAF w Afganistanie może stać się jednym z najważniejszych tematów zbliżającego się szczytu NATO w Chicago, zarówno w odniesieniu do sposobu redukcji sił koalicyjnych, jak i formuły zaangażowania sojuszników po 2014 r. Spotkanie z admirałem Stanhope'em potwierdziło, że o ile cezura roku 2014, jako terminu zakończenia operacji, nie budzi wątpliwości (było to jedno z ważniejszych ustaleń szczytu NATO w Lizbonie w odniesieniu do Afganistanu), to scenariusz dochodzenia do wytyczonego celu nie jest jednoznaczny. W ocenie BBN zbyt późne rozpoczęcie redukcji międzynarodowych wojsk w Afganistanie może skumulować zapotrzebowanie na środki transportu strategicznego w końcowej fazie operacji, mnożąc problemy logistyczne i organizacyjne związane z przemieszczaniem dużej liczby ludzi i sprzętu. Społeczność międzynarodowa oswaja się z faktem, że w najbliższej przyszłości nie będzie możliwe uczynienie Afganistanu miejscem w pełni bezpiecznym. Należy jednak dążyć do stworzenia warunków, w których Afgańczycy będą w stanie własnymi siłami panować nad sytuacją w kraju.

Wizyta adm. Stanhope'a wpisała się w trwającą w Polsce debatę nad przyszłością marynarki. Paradoksalnie marynarka, która stanowiła forpocztę Sił Zbrojnych RP w NATO (marynarze „od zawsze” posługiwali się językiem angielskim, stosowali procedury zbliżone do obowiązujących w państwach NATO i ćwiczyli na tych samych akwenach morskich), znalazła się w stosunkowo najgorszej kondycji na tle pozostałych rodzajów wojsk. Inwestycje w marynarce są kosztowne i czasochłonne. Odkładanie przez wiele lat decyzji dotyczącej wizji polskich sił morskich i ich roli w budowaniu środowiska bezpieczeństwa doprowadziło do wycofania ze służby znaczącej liczby jednostek, które nie doczekały się ani ilościowego, ani jakościowego zastępstwa. BBN analizuje możliwości nadgonienia zaniedbań w Marynarce Wojennej RP poprzez strategię przeskoku generacyjnego – poszukiwania rozwiązań w obszarze robotyzacji i szerszego stosowania bezpilotowców, ale także nowoczesnych systemów rozpoznania, dowodzenia i łączności. Nie wyeliminuje to potrzeby utrzymania niezbędnej liczby odpowiedniej jakości platform (okrętów) umożliwiających wykorzystanie zdolności marynarki wszędzie tam, gdzie będzie za tym przemawiał interes państwa. Swoboda żeglugi będąca dzisiaj podstawą światowej gospodarki wymaga również gotowości do udziału w utrzymywaniu bezpieczeństwa na morzach i oceanach, a do tego potrzebna jest nowoczesna marynarka wojenna.

Priorytety Policji w 2012 r. po spotkaniu ministra Jacka Cichockiego z kierownictwem Policji

16–17 lutego 2012 r. odbyła się roczna narada z komendantami wojewódzkimi Policji. Podczas spotkania określono priorytety w działaniach Policji na 2012 r. Wśród najważniejszych zadań znalazły się: bezpieczeństwo Euro 2012, poszukiwania osób, poprawa jakości pracy funkcjonariuszy stojących najniżej w policyjnej hierarchii, a także doskonalenie metod rozliczania poszczególnych jednostek policji z wyników pracy⁷.

Coroczna narada kierownictwa resortu spraw wewnętrznych oraz kierownictwa i komendantów wojewódzkich policji jest okazją nie tylko do podsumowania pracy, ale także wyznaczania priorytetów i określenia planów na przyszłość. Tegoroczne spotkanie jest szczególnie istotne, ponieważ odbyło się z udziałem nowego ministra kierującego resortem spraw wewnętrznych oraz nowego komendanta głównego Policji.

Zmiany personalne nastąpiły w szczególnie wrażliwym okresie kończących się przygotowań do Euro 2012. Ustalenie priorytetów MSW i określenie sposobu ich realizacji ma kluczowe znaczenie dla powodzenia operacji, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa zarówno samego turnieju, jak i porządku publicznego w pozostałej części kraju podczas jego trwania.

Narada posłużyła m.in. jako sposobność do nakreślenia spójnego obrazu sytuacji, koniecznego do dalszej realizacji zadań dotyczących bezpieczeństwa i porządku publicznego. Umożliwiła zapoznanie się z dotychczasowymi przedsięwzięciami, podejmowanymi w związku z zabezpieczeniem turnieju oraz ustanowieniem nowych mechanizmów współpracy z innymi podmiotami administracji publicznej w wyniku zmian zakresów odpowiedzialności poszczególnych instytucji.

Euro 2012 jest największym wyzwaniem stojącym przed polską policją w najbliższych miesiącach. Ważne jest to, że na naradzie poruszono również kwestie wychodzące poza organizację samych mistrzostw. Plany dotyczące stworzenia centrum uprowadzeń i zaginięć w Centralnym Biurze Śledczym KGP czy też zarys zmian dotyczących systemu rozliczania poszczególnych jednostek policji z wyników pracy świadczą o tym, że nowe kierownictwo resortu i policji planuje zadania i wyznaczają cele w długiej perspektywie, co jest korzystne z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa.

Rosyjskie plany uniezależnienia od przesyłu ropy rurociągiem „Družba”

Będący właścicielem rurociągów przesyłowych rosyjski koncern Transneft poinformował o planach połączenia niemieckich i czeskich rurociągów naftowych w celu ominięcia Ukrainy przy transporcie ropy. W opinii wiceprezesa koncernu Michaiła Barkowa, nowy interkonektor to dodatkowe zabezpieczenie, zwiększające pewność dostaw. Propozycja została przedstawiona w kontekście

sporu gazowego, jaki w styczniu toczył się między Moskwą a Kijowem⁸. Wówczas Gazprom przypisał Ukrainie redukcję dostaw gazu do krajów UE i oskarżył ją o „podkradanie” surowca. Kijów zaprzeczył oskarżeniom i wskazał, że winę ponoszą Rosjanie, ponieważ obniżyli wielkość dostaw⁹.

Dotychczasowa przepustowość rosyjskich szlaków przesyłowych ropy w kierunku zachodnim odpowiada wielkości eksportowanego surowca i kształtuje się w proporcjach 1:1. Znacząca część rosyjskiej ropy przesyłana jest za pośrednictwem wybudowanego ponad 40 lat temu rurociągu „Družba”, który na Białorusi rozdziela się na dwie nitki. Jedna z nich śle surowiec do Polski i dalej do Niemiec. Druga przez Ukrainę przesyła ropę na Słowację, Węgry i do Czech. Dotychczasowa strategia obronna krajów tranzytowych (m.in. Białorusi) opierała się na groźbie wstrzymania przesyłu ropy odbiorcom położonym na dalszych ogniwach łańcucha transportowego. Mogło to spowodować rozszerzenie kryzysu na inne państwa i doprowadzić do umiędzynarodowienia sporu. Taką strategię w sektorze gazu ziemnego w 2009 r. zastosowała Ukraina, wstrzymując tranzyt surowca do Unii Europejskiej w odpowiedzi na zahamowanie rosyjskich dostaw dla siebie. Kryzys odbił się echem w krajach UE i nadwyreżył wizerunek Rosji, jako wiarygodnego dostawcy surowców energetycznych.

Federacja Rosyjska realizuje strategię energetyczną, której celem jest m.in. osłabienie pozycji dotychczasowych krajów tranzytowych. Dzięki budowie nowych rurociągów naftowych powstanie nadwyżka przepustowości w stosunku do wielkości eksportu. Da to producentowi surowca możliwość wyboru szlaku przesyłu. Budowany rurociąg BTS 2 ma przekierować z rurociągu „Družba” dużą część ropy do rosyjskiego portu Ust-Ługa (Zatoka Fińska) i tym samym pozwoli ominąć dotychczasowe kraje tranzytowe od wschodu. Domknięcie nowego pierścienia transportowego omijającego „Družbę” od strony zachodniej umożliwi rurociągu z Niemiec do Czech. Po wybudowaniu tych szlaków Rosja będzie mogła przesłać ropę drogą morską do niemieckiego portu w Rostoku i dalej rurociągiem wzdłuż Odry do Czech. Pozycja dotychczasowych krajów tranzytowych ze szlaku „Družby” zostanie osłabiona, zaś Federacja Rosyjska zyska efektywne narzędzia wywierania politycznego nacisku i fizycznego urzeczywistnienia gróźb redukcji przesyłu, a także czasowego lub bezterminowego zaprzestania dostaw surowca.

Przypisy:

- ¹ prezydent.pl, 16 lutego 2012 r.
- ² prezydent.pl, 16 lutego 2012 r.
- ³ number10.gov.uk, 17 lutego 2012 r.
- ⁴ number10.gov.uk, 17 lutego 2012 r.
- ⁵ rg.ru, 20 lutego 2012 r.
- ⁶ lenta.ru, 17 lutego 2012 r.
- ⁷ IAR, 17 lutego 2012 r.
- ⁸ PAP, 15 lutego 2012 r.
- ⁹ PAP, 2 lutego 2012 r.